

Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека
Відділ наукової інформації та бібліографії

Серія «Розстріляне відродження»



Слово крізь випробування часу

Бібліографічний список літератури до 130-річчя з дня народження
Олександра Соколовського

Хмельницький
2026

Пропонуємо до уваги користувачів бібліографічний список літератури із серії «Розстріляне відродження». Серія присвячена діячам духовно- культурного та літературно-мистецького покоління 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. в Україні, які створили високохудожні твори у галузі літератури, живопису, музики, театру і які були знищені тоталітарним сталінським режимом.

Олександр Олександрович Соколовський – український письменник-романіст доби Розстріляного відродження.

Народився 8 вересня 1896 р. в м. Конотоп (нині Сумська обл., тоді Чернігівська губернія) в родині дрібного урядовця. Ще будучи учнем Чернігівської гімназії, прилучився до партії соціалістів-революціонерів. Керував робітничими й учнівськими гуртками на Чернігівщині. 1914 р. вступив до Київського університету на юридичний факультет. Через рік був засуджений на 6 років каторги за розповсюдження прокламацій проти Першої світової війни. У 1915–1917 рр. перебував на засланні. Після Лютневої революції його було звільнено із саратовської каторжної тюрми. Соколовський повернувся в Україну, де взяв участь у революційній діяльності. 1918 року заарештований німцями в Чернігові, потрапив до концтабору, з якого втік.

Після закінчення Громадянської війни працював у Спілці кооператорів, в Укрбанку, був секретарем Київської філії товариства політкаторжан і зсильнопоселенців, пізніше працював науковим співробітником Музею революції в Києві.

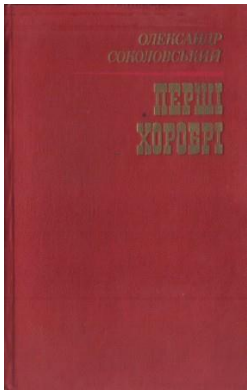
Як колишній есер арештовувався органами ЧК-ДПУ в 1920 році в Чернігові і в 1924 році в Києві. З 1934 року О. Соколовський – член Спілки письменників СРСР. Останній раз був заарештований 29 жовтня 1937 року. Йому було висунуто звинувачення в тому, що нібито 1932 року він увійшов до складу антирадянської есерівської організації, а 1936 року був перевербований в антирадянську українську націоналістичну організацію і очолив терористичну групу, яка ставила за мету насильницьке повалення радянської влади в Україні. Був засуджений до страти виїзною сесією Військової колегії Верховного Суду СРСР 22 серпня 1938 року і того ж дня розстріляний.

Військовою колегією Верховного Суду СРСР 18 липня 1957 року цей вирок було скасовано і справу припинено за відсутністю складу злочину.

З малого віку і протягом всього життя Соколовський писав вірші. Але в історію української літератури він увійшов саме як зачинатель та майстер жанру історичного роману. Романи Олександра Соколовського «Перші хоробрі» (1928), «Нова зброя» (1932), «Роковані на смерть» (1933) і повість «Бунтарі» (1934) присвячені діяльності революційної організації «Народна Воля». Історичний роман «Богун» (1931) відображає період історії України з часів Хмельниччини. У центрі твору – прославлений полковник Іван Богун, його дії, військові операції та особисте життя.

Матеріали взято з ресурсу «Вікіпедія» (URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Соколовський_Олександр_Олександрович)

Твори О. Соколовського у фондах ОУНБ



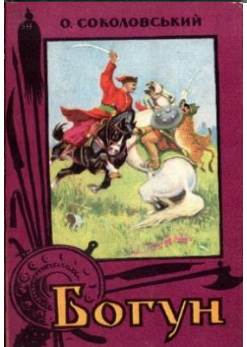
- У2 Перші хоробрі : романи. Повість / передм.
С59 М. Олійника; портр. роботи В. Руденка. –
Київ : Дніпро, 1986. – 544 с.



- У2 Твори. В 2-х т. / вступ. ст. П. Моргаєнка. –
С59 Київ : Дніпро, 1971.

Т. 1: Перші хоробрі; Нова зброя; Роковані на смерть; Бунтарі. – 560 с.

Т. 2 : Богун : Історичний роман з часів Хмельниччини. – 366 с.



- У2 Богун : Історичний роман з часів
С59 Хмельниччини / післямова М. Сиротюка. –
Київ : Молодь, 1964. – 398 с.



- У2 Герої змов. – Київ : Молодь, 1959. – 336 с.
С59

Література про О. Соколовського

В6044-8
016:821.161.2.09
П99

Соколовський Олександр Олександрович // П'ядик Ю.
Українська поезія кінця ХІХ – початку ХХ ст. – Київ,
2021. – Т. 8. – С. 232-235.

- Б37724 Роман О. Соколовського «Богун» як опозиція до
83.3(4Укр)6 «Вогнем і мечем» Г. Сенкевича // Васьків М.С.
В19 Український роман 1920-х – поч. 1930-х років: генетика і
архітектоніка. – Кам'янець-Подільський, 2007. – С. 98-
106.
- М456-1 Ільєнко І. Олександр Соколовський //... З порога
83.3(2=Укр)7 смерті... – Київ, 1991. – Вип. 1. – С. 406-407.
3-11
- 016:8 Соколовський Олександр Олександрович // Українські
У45 письменники : біо-бібліографічний словник. – Київ, 1965.
– Т. 5. – С. 501-502.

- Соколовська З. Пам'яті найдорожчих // Літ. Україна. – 2001. – 25 січ. – С. 7.
Соколовська З. Ще одне загублене життя // Літ. Україна. – 1997. – 6 берез.
...З порога смерті...: Письменники України – жертви сталінських репресій
// Літ. Україна. – 1992. – 16 січ.
Агєєва В. Життя подвижницьке, трагічне // Вітчизна. – 1989. – № 12. –
С. 188-192.
Соколовська Т. Не все судилося здійснити : [спогади] / публ. підгот.
З.О. Соколовська // Київ. – 1989. – № 6. – С. 124-127.

*Підготувала Любов Марцонь, зав. відділу наукової інформації та бібліографії
Хмельницької ОУНБ*